

Förord

Från att länge ha varit en försummad kategori börjar nu barn och barndomsstudier bli ett etablerat forskningsfält inom humaniora och samhällsvetenskaperna. I historia och arkeologi var man till en början främst upptagen med att visa på barnens närvaro i materialet samt att kritisera hur barn och dess kultur negligerats och inte tagits på allvar. Forskningen om barn är ännu till viss del fortfarande i en emancipatorisk fas, men har också mognat och omfattar numera spännande teoretisk och metodologisk utveckling. Än så länge återfinns denna diskussion framförallt på ett internationellt plan och det saknas ett samlat grepp på svenska med fokus på teori- och metodutveckling. Det är detta tomrum som denna antologi söker att fylla.

Ambitionen har varit att ta ett samlat grepp över den arkeologiska forskningen kring barn och barndom och visa på dess potential att säga oss något nytt och intressant om förmoderna samhällen. Målet är dock inte att försöka ge någon generell helhetsbild över 'hur det var att vara barn förr'. Utgångspunkten har istället varit att försöka utvidga perspektiven till att även visa på möjligheterna med att ta avstamp från 'spåren av de små'. Barn i egenskap av 'icke vuxna' står ofta vid sidan om social kategorisering i genus, kön, identitet eller medborgarskap - i vissa fall även mellan djur och människa. Det gör kategorin synnerligen intressant att diskutera för att bättre förstå generella frågor kring social struktur och ideologi under en given tid och plats.

Antologin inleds med ett relativt omfattande inledningskapitel som summerar forskningsläget, introducerar centrala begrepp samt pekar på några möjligheter och problem med ett barnperspektiv i arkeologi. Denna första del kan läsas extensivt efter intresse. För att bredda perspektiven och förankra diskussionen empiriskt har även ett antal forskare tillfrågats att bidra med specialskrivna fallstudier, vilka utgör bokens andra del. Dessa studier är fristående och är inte alltid eniga i fråga om definitioner och perspektiv, men har det gemensamt att de strävar efter att belysa hur man genom att specialstudera aspekter av barn och barndom via konkreta arkeologiska material kan komma fram till ny och intressant information om förhistorien. Även om fallstudierna fokuserar på barnen i första rummet är ambitionen att visa på möjligheterna med ett integrerat perspektiv där de yngsta har en naturlig plats i analysen.

Jag vill gärna tacka alla de som på olika sätt bidragit till att denna antologis skapande, inte minst författarna som bidragit med intressanta fallstudier. Jag vill även rikta ett särskilt tack till Ing-Marie Back-Danielsson, Anna Kjellström, Lotta Mejsholm och Susanne Thedéen, som läst och kommit med värdefulla kommentarer till mina egna bidrag. Sist men inte minst vill jag rikta ett varmt tack till Gad Rausings stiftelse för att initialt ha stöttat min forskning kring barn och barndom, samt Berit Wallenbergs Stiftelse för publiceringsbidrag till denna volym.